

Briuselis, 2013 03 07
COM(2013) 122 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Pažangus reglamentavimas — atsižvelgti į mažųjų ir vidutinių įmonių poreikius

{SWD(2013) 60 final}

Pažangus reglamentavimas – atsižvelgti į mažųjų ir vidutinių įmonių poreikius

1. Įžanga

Mažosios ir vidutinės įmonės yra Europos ekonomikos pagrindas ir iš esmės prisideda prie inovavimo, ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo skatinimo. Maždaug 20,7 mln. ES mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) dirba 67 % privačiojo sektoriaus darbo jėgos. Neseniai atliktas tyrimas parodė, kad 2002–2010 m. MVI sukūrė 85 % grynųjų naujų darbo vietų ES. Tai aiškiai patvirtina tokių įmonių svarbą skatinant ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą Europoje¹.

MVI geriausiai klesti tokioje verslo aplinkoje, kurioje politikos tikslų siekiant reglamentavimo priemonėmis atsižvelgiama į specifinius MVI poreikius. Reglamentavimas būtinas bendrajai rinkai, nes juo užtikrinama sąžininga konkurencija ir sudaromos vienodos sąlygos, gerinama žmonių sveikata ir sauga, apsaugoma aplinka, darbuotojai ir vartotojai. Jis leidžia pasiekti ES viešosios politikos tikslus ir atnešti naudos Europos piliečiams. Reglamentavimo priemonės reikia rengti atsižvelgiant į MVI.

Priėmus Smulkiojo verslo aktą Europai, Komisijos veikloje įtvirtinti biurokratizmo mažinimo ir dėmesingumo MVI principai. 2011 m. Komisijos komunikatu „Mažosioms ir vidutinėms įmonėms tenkančios reglamentavimo naštos mažinimas. ES reglamentavimo sistemos pritaikymas labai mažų įmonių poreikiams“ žengta dar toliau. Komunikatas grindžiamas Smulkiojo verslo akte išdėstytu principu „visų pirma galvokime apie mažuosius“, pagal kurį reikalaujama rengiant teisės aktus atsižvelgti į MVI ir supaprastinti galiojančią reglamentavimo sistemą². Jame nustatyta galimybė tinkamai pagrįstais atvejais labai mažoms įmonėms taikyti reglamentavimo išimtis arba MVI taikyti supaprastintą reglamentavimo tvarką³. Neseniai Komunikate dėl pramonės politikos⁴ rekomenduota supaprastinti reglamentavimo ir administracinę aplinką, visų pirma MVI labui, ir pabrėžta paprastos, stabilios ir nuspėjamos ilgalaikės reglamentavimo sistemos reikšmė skatinant investicijas į naujas technologijas ir inovacijas. Galiausiai naujojoje Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programoje (REFIT) supaprastinimo galimybių, nereikalingų reglamentavimo išlaidų ir sričių, kuriose galima pagerinti rezultatus, įvardijimas tampa neatsiejamu pastoviu politikos formavimo ir veiklos planavimo elementu⁵.

Šiame komunikate apžvelgiama pažanga, padaryta:

- taikant išimtį labai mažoms įmonėms;
- MVI taikant supaprastintą reglamentavimo tvarką;

¹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supporting-documents/2012/do-smes-create-more-and-better-jobs_en.pdf.

² COM(2008) 394 galutinis, p. 7.

³ Komisijos ataskaita „Mažosioms ir vidutinėms įmonėms tenkančios reglamentavimo naštos mažinimas. ES reglamentavimo sistemos pritaikymas labai mažų įmonių poreikiams“, COM(2011) 803.

⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Stipresnė Europos pramonė ekonomikos augimui ir atsigavimui skatinti“, COM(2012) 582 *final*.

⁵ COM(2012) 746 *final*, http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/com_2013_en.pdf.

- rengiant MVĮ rezultatų suvestinę;
- užtikrinant reglamentavimo kokybę.

Jame taip pat nurodyti tolesni veiksmai, kurių MVĮ labai bus imtasi formuojant politiką ir planuojant veiklą.

2. ES teisės aktų netaikymas labai mažoms įmonėms

Prieš Europos Komisijai pasiūlant naujas iniciatyvas ar galiojančių ES teisės aktų peržiūrą, vyksta nuodugnus parengiamasis darbas. Pirmiausia paskelbiami veikslių planai, kuriais suinteresuotosios šalys informuojamos apie galimas Komisijos iniciatyvas, žinomus faktus ir numatomus parengiamuosius darbus bei konsultacijas. Šiuose veikslių planuose pateikta informacija apie pradinę problemos apibrėžtį, tikslus, galimybes ir preliminarų poveikio vertinimą, taip pat numatytas tvarkaraštis. Šie dokumentai prieinami viešai, todėl įvairiausios suinteresuotosios šalys – nuo MVĮ iki socialinių partnerių – apie juos gali pateikti ir pateikia nuomonę. Veikslių planuose taip pat nurodoma, kada ir kaip bus konsultuojamasi su suinteresuotosiomis šalimis⁶. Galimas ekonomines, socialines ir aplinkosaugines visų didelį poveikį turinčių pasiūlymų pasekmes Komisija vertina poveikio vertinimuose. Juose įvertinamos skirtingos problemų sprendimo galimybės, iš kurių viena visuomet yra galimybė nieko nekeisti. Prieš Komisijai priimant pasiūlymą, atliekama nepriklausoma poveikio vertinimų kokybės kontrolė.

Atlikdama poveikio vertinimą Komisija siekia išvengti nereikalingos reglamentavimo naštos. Ji analizuoja, ar iniciatyvos galima netaikyti labai mažoms įmonėms, netrukduant siekti galimo pasiūlymo tikslo.

Teisės aktų, kuriuos priėmė ES teisės aktų leidėjas ir kuriuos dabar įgyvendina valstybės narės, netaikymo mažosioms ir vidutinėms įmonėms pavyzdžiai.

- Elektros ir elektronikos prietaisus pardavinėjančioms mažoms parduotuvėms nereikia numatyti papildomos vietos, kad galėtų įvykdyti *Direktyva dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų*⁷ nustatytas atliekų surinkimo prievolės. Ši prievolė taikoma tik didesnėms nei 400 m² mažmeninės prekybos įmonėms.

Teisės aktų, kuriuos Komisija pasiūlė ir kurie dabar yra ES teisėkūros procedūros objektas, netaikymo mažosioms ir vidutinėms įmonėms pavyzdžiai:

- Pagal Komisijos pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 443/2009 dėl keleivinių automobilių išmetamo CO₂ kiekio⁸ gamintojams, atsakingiems už mažiau nei 500 per metus įregistruotų naujų keleivinių automobilių, netaikoma pareiga laikytis CO₂ normos.

⁶ Pavyzdžiui, Sutartyje nustatyta, kad prieš pateikdama socialinės politikos srities pasiūlymus Komisija privalo konsultuotis su socialiniais partneriais.

⁷ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų, OL L 197, 2012 7 24, p. 38.

⁸ Komisijos pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 443/2009 ir nustatomi būdai, kaip pasiekti tikslą iki 2020 m. sumažinti naujų keleivinių automobilių išmetamo CO₂ kiekį, COM(2012) 393.

- Siūloma, kad tam tikrų kategorijų transporto priemonėms, nuvažiuojančioms 100 kilometrų spinduliu nuo jų įmonės buvimo vietos, nebūtų taikomas Reglamentas (EB) Nr. 561/2006, taigi ir reikalavimai naudoti tachografą⁹.
- Naujajame Bendrajame duomenų apsaugos reglamente¹⁰ pasiūlyta, kad bendrovėms, kuriose dirba mažiau kaip 250 darbuotojų, nereikėtų turėti duomenų apsaugos pareigūno ir kad priimdama deleguotuosius aktus, kuriais siekiama išsamiau apibrėžti kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, ar reikia įvertinti duomenų apsaugos poveikį, Komisija privalėtų apsvarstyti MVĮ skirtas specialias priemones.
- MVĮ, kuriose dirba mažiau kaip 250 asmenų, nereikėtų laikytis Komisijos pasiūlyme dėl moterų skaičiaus bendrovių valdybose¹¹ nustatyto reikalavimo, kad bendrovės, kuriose nevykdomųjų direktorių yra mažiau nei 40 proc., taikytų skaidrias atrankos procedūras pagal neutralius atrankos kriterijus ir nustatytą 40 proc. tikslą pasiektų iki 2020 m. sausio 1 d.

Poveikio vertinimuose taip pat parodyta, kad labai mažoms įmonėms ne visuomet įmanoma pritaikyti išimtį. Pavyzdžiui, joms negali būti taikoma išimtis, kai yra akivaizdžių įrodymų, kad pritaikius išimtį nebūtų galima pasiekti reglamentavimo tikslų, pvz., apsaugoti darbuotojus arba vartotojus. Jos negali būti atleistos nuo ES sutarties reikalavimų, pavyzdžiui, apsaugoti pagrindines teises. Galiausiai, joms negali būti taikomos išimtys, jeigu teisės aktai specialiai skirti tokioms mažosioms įmonėms kaip „pašto dėžutės“ tipo bendrovės¹², kurios apeina, pavyzdžiui, paslaugas ir konkurenciją reglamentuojančius įstatymus. Tais atvejais, kai labai mažų įmonių negalima neįtraukti į teisės aktų pasiūlymų taikymo sritį, poveikio vertinime reikia pateikti analizę ir nurodyti priežastis.

Galimų išimčių taikymo apribojimai.

- Rengiant *Direktyvą dėl darbuotojų komandiravimo* ir siekiant išspręsti problemą, kad ES minimalūs standartai apeinami steigiant „pašto dėžutės“ tipo bendroves¹³, tapo aišku, kad teisės akto netaikyti labai mažoms įmonėms nebūtų galima. Taip yra dėl to, kad beveik visos „pašto dėžutės“ tipo bendrovės yra labai mažos įmonės, todėl jų neįtraukus į taikymo sritį, būtų trukdoma siekti pagrindinio priemonės tikslo: sustabdyti nesąžiningą komercinę praktiką ir nesąžiningą elgesį su darbuotojais.

⁹ Komisijos pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006, COM(2011)451.

¹⁰ COM(2012) 11.

¹¹ 2012 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl biržinių bendrovių nevykdomųjų direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir atitinkamų priemonių pasiūlymas, COM (2012) 614 *final*.

¹² „Pašto dėžutės“ tipo bendrovės yra bendrovės, kurios yra įsteigiamos siekiant pasinaudoti teisės aktų spragomis: jos pačios klientams jokių paslaugų neteikia, o veikia suteikia „fasadą“ jų savininkų teikiamoms paslaugoms. Paprastai tokios bendrovės yra labai mažos ir dažnai veikia turėdamos tik pašto dėžutę, todėl jos taip ir pavadintos.

¹³ Bendrovės, kurios formaliai įsteigiamos konkrečioje su jų veikla nesusijusioje valstybėje narėje, siekiant išvengti reglamentavimo kitoje valstybėje narėje.

- Komisijos pasiūlyme dėl *Reglamento dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirtakų* nebuvo įmanoma numatyti jo apskritai netaikyti labai mažoms įmonėms, nes taip būtų sudarytos palankios sąlygos trukdyti siekti teisės akto tikslų. Prekiautojai narkotikais galėtų būti įsisteigę kaip labai mažos įmonės, kad išvengtų valdžios institucijų kontrolės. Kita vertus, galiojančioje reglamentavimo sistemoje jau atsižvelgiama į konkrečius labai mažų įmonių poreikius, nes pagal galiojančias ribas bendrovėms, kurios narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirtakų parduoda arba nuperka mažiau nei nustatytas konkretus kiekis, galima netaikyti daugumos prievolių.

3. Supaprastintos tvarkos taikymas MVI

Kai taikyti išimčių neįmanoma, stengiamasi parengti MVI poreikius atitinkančius reglamentavimo pasiūlymus, pavyzdžiui, mažesnėms įmonėms taikyti paprastesnius reikalavimus, mažesnius mokesčius ir t. t.¹⁴.

Pavyzdžiai, kai MVI taikoma supaprastinta tvarka, kurią pastaruoju metu nustatė ES teisės aktų leidėjas ir kuri neseniai įsigaliojo arba kurią įgyvendina valstybės narės.

- Pagal naująją Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą 2012/27/ES MVI skatinamos, tačiau neprivalo atlikti energijos vartojimo auditą. Valstybės narės gali nustatyti paramos sistemas MVI, be kita ko, jei jos yra sudariusios savanoriškus susitarimus, kad būtų padengtos ir energijos vartojimo audito, ir jame siūlomų ekonomiškai efektyviausių rekomendacijų įgyvendinimo sąnaudos.
- Pagal Reglamentą Nr. 305/2011 labai mažos įmonės dabar gali rinktis paprastesnius būdus įrodyti, kad bet kuris pavienis *statybos produktas*, kurį jos pateikia į rinką, atitinka galiojančius produktų standartus.

Pavyzdžiai, kai MVI taikomos supaprastinta tvarka, kurią Komisija pasiūlė ir kuri dabar yra ES teisėkūros procedūros objektas.

- Komisija pateikė pasiūlymą, kaip palengvinti MVI dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose. Kad įrodytų, jog atitinka tinkamumo kriterijus, viešojo konkurso dalyviai gali pateikti savideklaracijas, o ne originalius dokumentus ar pažymėjimus. Pateikti originalius dokumentus turėtų tik konkursą laimėjęs dalyvis. Bus skatinama konkursus vykdyti suskirsčius sutartis į mažesnes dalis. Dažniau naudojant e. pirkimus, taip pat taikant šias modernizuotas pasiūlytos Viešųjų pirkimų direktyvos¹⁵ taisykles, būtų sudarytos palankesnės sąlygos MVI dalyvauti konkursuose dėl sutarčių, kurių vertė yra maždaug 18 proc. ES BVP.

Be to, kai kuriuose ES teisės aktuose paliekama teisė kiekvienai valstybei narei nuspręsti, ar ji nori MVI taikyti supaprastintą tvarką (pavyzdžiui, tokiose srityse kaip darbuotojų informavimas ir konsultavimasis su jais¹⁶, maisto higiena¹⁷, atliekos¹⁸ ir metinės ataskaitos¹⁹).

¹⁴ COM(2011) 803, p. 6.

¹⁵ COM(2011) 896.

¹⁶ 2002 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimo su jais sistemos sukūrimo.

4. MVI rezultatų suvestinė

Komisija skelbia metinę suvestinę²⁰, kurioje nurodytos reglamentavimo iniciatyvos, kaip tikimasi, turėsiančios didelį poveikį MVI. Ši suvestinė suteikia galimybę visoms suinteresuotosioms šalims, įskaitant nacionalinių MVI atstovų tinklą, nustatyti, kur ir kaip ES lygmeniu daroma pažanga dėl MVI svarbių teisės aktų. Suvestinė leidžia stebėti pažangą per visą teisėkūros ciklą: nuo tada, kai Komisija pateikia teisės akto pasiūlymą iki tol, kol valstybės narės jį įgyvendina. Joje įvardijamos pagrindinės sprendžiamos problemos, nurodoma, kokios pozicijos dėl jų buvo laikomasi per visą teisėkūros ciklą, parodoma, ar nuo Komisijos pasiūlymo iki įgyvendinimo skirtingais proceso etapais reglamentavimo našta padidėjo, ar sumažėjo. Stebint įgyvendinimą valstybėse narėse bus galima pagal geriausią praktiką vertinti rezultatus, pasiektus tuo lygmeniu, kuris turi tiesioginį poveikį įmonėms²¹. Joje bus nurodyta, kaip skirtingas požiūris į įgyvendinimą paveikia bendrus rezultatus.

Pagrindiniai teisės aktai ir teisės aktų pasiūlymai, kurie atidžiai stebimi rengiant suvestinę, išvardyti 2011 m. lapkričio mėn. ataskaitoje „Mažosioms ir vidutinėms įmonėms tenkančios reglamentavimo naštos mažinimas. ES reglamentavimo sistemos pritaikymas labai mažų įmonių poreikiams“²². Iš 13 nurodytų iniciatyvų Komisija priėmė 3 pasiūlymus²³, kurie įtraukti į šių metų rezultatų suvestinę. Rezultatų suvestinėje taip pat pateikiama informacija apie kitas iniciatyvas, kurios 2012 m. buvo įvardytos kaip turinčios didelį poveikį MVI.

5. Parama MVI ir konsultavimasis su jomis

5.1 Bendri konsultacijų su MVI aspektai

MVI ir jų interesams atstovaujančioms organizacijoms rūpi žinoti, kokias naujas iniciatyvas svarsto Komisija ir kokią poveikį jos gali turėti, taip pat koku parengiamojo proceso etapu galima pareikšti savo nuomonę. Šios įmonės ir organizacijos palankiai įvertino skelbiamus veiksmų planus, o daugelis MVI paprašė, kad apie rengiamas konsultacijas joms būtų pranešta anksčiau. Komisija atnaujina savo konsultacijų standartus ir svetainėje „Jūsų balsas Europoje“ numato skelbti tęstinį planuojamų konsultacijų tvarkaraštį. Ji taip pat sukūrė

¹⁷ 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras; 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos; 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 853/2004, nustatantis konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus; 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (EB) Nr. 854/2004 dėl konkrečių žmonėms skirtų gyvūninės kilmės produktų oficialios kontrolės organizavimo taisyklių.

¹⁸ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų.

¹⁹ 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/6/ES, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB dėl tam tikrų tipų bendrovių metinių atskaitomybių nuostatos, susijusios su mikrosubjektais.

²⁰ Žr. prie šio komunikato pridėtą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą.

²¹ http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/best_practice_report/best_practice_report_en.htm.

²² Žr. Komisijos komunikato COM (2011)803 II priedą.

²³ Pasiūlymas dėl peržiūrėtos Direktyvos dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis (COM (2012) 11) ir Pasiūlymas dėl peržiūrėtos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl viešųjų pirkimų (COM (2011) 896). Po pasiūlymo dėl peržiūrėtos Direktyvos dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų 2012 m. liepos 4 d. jau priimta peržiūrėta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų.

pranešimo mechanizmą Skaidrumo registre, kad suinteresuotosioms šalims praneštų apie veiksmų planus ir rengiamas konsultacijas.

Smulkiojo verslo aktu taip pat sukurta tvirtų valdymo mechanizmų, kurie grindžiami glaudžiu bendradarbiavimu su valstybėmis narėmis ir MVĮ suinteresuotomis šalimis. Smulkiojo verslo akto įgyvendinimą dabar remia MVĮ atstovai – aukšto lygio valstybių narių atstovų tinklas. Valstybėse narėse paskyrus vieną bendrą informacinį punktą visiems su Smulkiojo verslo aktu susijusiems klausimams spręsti, geriau taikomi Akto principai, o valstybėms narėms lengviau keistis geriausios praktikos pavyzdžiais. Siekiant į tinklo veiklą tiesiogiai įtraukti suinteresuotąsias šalis, MVĮ atstovaujančios Europos lygmens verslo organizacijos kaip stebėtojos dalyvauja tinklo dalyvių posėdžiuose. Šia veikla siekiama užtikrinti, kad, daugiau keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais, valstybės narės imtų skirti pirmenybę reglamentavimo naštos mažinimui. Pavyzdžiui, tinklas praktiškai padėjo sutrumpinti laiką verslui pradėti Europoje²⁴. Be to, Komisija pasiūlė, kad valstybių narių MVĮ atstovo skyrimas ir atliekamas poveikio MVĮ tyrimas būtų laikomi kriterijais, kurių laikydamosi valstybės narės galėtų gauti paramą MVĮ iš Europos regioninės plėtros fondo²⁵.

Dabar taip pat reguliariai rengiami metiniai MVĮ asociacijų ir Komisijos susitikimai, kad būtų įvardyta ir stebima, kokį poveikį MVĮ daro Komisijos darbo programos su MVĮ susijusios prioritetinės iniciatyvos (žr. prie šio komunikato pridėto tarnybų darbinio dokumento II priedą). Per Europos įmonių tinklą Komisija tiesiogiai konsultuojasi su MVĮ, įskaitant labai mažas įmones, dėl rengiamų teisės aktų (MVĮ darbo grupių konsultacijos) ir renka atsiliepimus apie galiojančius ES teisės aktus (MVĮ grįžtamosios informacijos duomenų bazė). Verslo organizacijos ir valstybės narės tokius pokyčius vertina teigiamai, kaip svarbius MVĮ politikai.

2012 m. Komisija taip pat rengė konferencijas su Vokietijos, Nyderlandų, Švedijos, JK, Lenkijos ir Italijos MVĮ. Šiose konferencijose MVĮ verslininkai galėjo iškelti jiems aktualius klausimus, susijusius su tokiomis sritimis, kaip darbo teisė, prekybos produktais reglamentavimas ir su tuo susijęs Europos produktų standartų, patvirtinančių produktų atitiktį reglamentavimo reikalavimams, nustatymo procesas, sveikata ir sauga, aplinka, PVM, maisto higiena ir ženklinimas. Konferencijose, be kita ko, buvo galima tiesiogiai aptarti šiuos klausimus, apsieikti išsamia informacija ir sužinoti kitų nuomones. Surinkta informacija taip pat naudojama pagal REFIT programą surašant reglamentavimo sritis ir planuojant veiklą.

Vykdydama konsultacijas su ES socialiniais partneriais ir per Europos socialinio dialogo komitetus Komisija reguliariai konsultuojasi ir su MVĮ darbdavių organizacijomis. MVĮ asociacijos aktyviai prisidėjo nustatant ir įgyvendinant 2012–2014 m. Europos socialinių partnerių darbo programą²⁶.

Galiausiai MVĮ klausimams daug dėmesio skiria Aukšto lygio nepriklausomų suinteresuotųjų šalių grupė administracinei naštai mažinti (2007 m. sukurta ekspertų grupė), patarianti Komisijai su ES teisės aktais susijusios administracinės naštos mažinimo klausimais. Neseniai Komisija grupės įgaliojimus pratęsė iki 2014 m. spalio mėn.²⁷. Grupė patars dėl ES

²⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/start-up-procedures/progress-2011/index_en.htm.

²⁵ COM(2011) 615 galutinis/2.

²⁶ http://www.ueapme.com/IMG/pdf/EUSD_work_prog_2012-2014.pdf.

²⁷ http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/ind_stakeholders/ind_stakeholders_en.htm.

reglamentavimo priemonių, kurias Europos Parlamentas ir Taryba priėmė pagal Administracinės naštos mažinimo programą, ir išnagrinės, kaip 27 valstybės narės šias priemones įgyvendino. MVĮ bus paklausta, ar priemonės, kurių buvo imtasi, joms atnešė realių pokyčių. Dėl šios veiklos valstybėms narėms bus lengviau keistis informacija apie skirtingus ES teisės aktų įgyvendinimo būdus, bus geriau suprantamas galutinis priimtų priemonių poveikis.

5.2 Konsultacijos dėl 10 labiausiai MVĮ veiklą sunkinančių ES teisės aktų

Komisija MVĮ ir jų interesams atstovaujančias organizacijas pakvietė dalyvauti 2012 m. spalio–gruodžio mėn. surengtose ES masto atvirose internetinėse konsultacijose ir įvardyti dešimt politikos sričių arba ES teisės aktų, kurie, jų nuomone, sukuria didžiausią naštą. Sritis ar teisės aktus buvo galima pasirinkti iš nebaigtinio sąrašo arba įrašyti patiems. Konsultacijų dalyvių nebuvo prašoma pagrįsti arba paaiškinti savo pasirinkimą, tačiau kai kurie tai padarė. Nebuvo reikalaujama ir tiksliai pasakyti, ar naštą lemia ES, ar nacionalinės teisės aktai. Konsultacijos suteikė progą MVĮ aktualias problemas tiesiogiai išsakyti Komisijai.

Prie šio komunikato pridėtame Komisijos tarnybų darbiname dokumente apibendrinami šių konsultacijų rezultatai. Visi atsakymai dabar vertinami ir tolesni veiksmai bus išdėstyti rengiamoje Komisijos reglamentavimo kokybės programoje (žr. 6 skirsnį)²⁸.

Per konsultacijas dėl 10 labiausiai MVĮ veiklą sunkinančių ES teisės aktų iš viso gauta 1000 atsakymų²⁹, be kita ko, iš atskirų MVĮ (per 600 atsakymų gauta iš ES įsikūrusių MVĮ, iš kurių 40 proc. – labai mažos įmonės) ir iš MVĮ interesams atstovaujančių skirtingo ES lygmens organizacijų (beveik 150 atsakymų). Atsakymų gauta iš beveik visų ES valstybių narių (daugiau nei pusė atsakymų gauta iš trijose valstybėse narėse – Belgijoje, Vokietijoje ir Italijoje – veikiančių atskirų MVĮ), taip pat iš ES nepriklausančių valstybių, daugiausiai iš Turkijos.

Politikos sritys ir ES teisės aktai, kuriuos nurodė daugiausia atskirų MVĮ ir MVĮ atstovaujančių organizacijų, pateikti III priede (žr. prie šio komunikato pridėtą tarnybų darbinį dokumentą).

Tiek atskirų MVĮ, tiek jų interesams atstovaujančių organizacijų dažniausiai nurodyta ES priemonė – Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH). Abiejų grupių respondentai taip pat nurodė: PVM teisės aktus³⁰, Direktyvą dėl bendros gaminių saugos (Direktyvą 2001/95/EB), Direktyvą dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (Direktyvą 2005/36/EB) ir Direktyvą dėl duomenų apsaugos (Direktyvą 95/46/EB). Nors abiejų grupių respondentai nurodė skirtingas konkrečias teisėkūros priemones, jie išskyrė atliekoms skirtus teisės aktus³¹ ir su darbo rinka

²⁸ COM(2012) 746 final, http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/com_2013_en.pdf.

²⁹ Išsamūs konsultacijų rezultatai paskelbti svetainėje „Jūsų balsas Europoje“.

³⁰ Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos, Tarybos direktyva 2008/9/EB, nustatanti pridėtinės vertės mokesčio grąžinimo apmokestinamiesiems asmenims, kurie nėra įsisteigę PVM grąžinančioje valstybėje narėje, o yra įsisteigę kitoje valstybėje narėje, išsamias taisykles.

³¹ Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo, Atliekų pagrindų direktyva 2008/98 ir Komisijos sprendimas 2000/532/EB dėl atliekų sąrašo.

susijusius teisės aktus³². Į dešimtuką taip pat pateko teisės aktai dėl kelių transporto priemonėse naudojamų vairavimo ir poilsio laikotarpių nustatymo priemonių (Reglamentas (EEB) Nr. 3821/85), dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos (Direktyva 2004/18/EB) ir Modernizuotas muitinės kodeksas (Reglamentas (EB) Nr. 450/2008).

6. Atsižvelgimas į konsultacijų su MVI rezultatus

Komisijos manymu, konsultacijų rezultatai atskleidžia, kas aktualu MVI. Atsižvelgdama į šių konsultacijų rezultatus, ji imsis įvairių priemonių.

Pirma, jau vyksta darbai dėl kelių teisės aktų, nurodytų konsultacijose dėl 10 labiausiai MVI veiklą sunkinančių ES teisės aktų.

- Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 *dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų* (REACH). Peržiūra baigta 2012 m., o jos ataskaita priimta 2013 m. pradžioje. Peržiūrai naudotasi daugeliu teminių studijų, kurias rengiant dalyvavo daugiau nei 1600 bendrovių. Atliekant peržiūrą padaryta išvada, kad REACH reglamentas veikia tinkamai ir juo pasiekta rezultatų įgyvendinant visus tikslus, kurių įgyvendinimą šiuo metu galima vertinti³³. Vis dėlto taip pat nurodyta, kad, siekiant rezultatų, MVI teko neproporcingai didelė našta ir kad šį klausimą reikia spręsti, nes kitu cheminių medžiagų registravimo etapu iki 2018 m. dalyvaus daug daugiau MVI. Todėl Komisija daro išvadą, kad pakeisti REACH reglamento dėstomąją dalį nebus siūloma, tačiau pateikia konkrečių rekomendacijų, kaip sumažinti reglamento poveikį MVI. Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį, kad rengiant Reglamento (EB) Nr. 340/2008 pakeitimus svarstoma galimybė pasiūlyti diferencijuoti Europos cheminių medžiagų agentūrai (ECHA) mokėtinų mokesčių lygį atsižvelgiant į bendrovės dydį.
- *Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio (PVM) bendros sistemos*. Komisija parengė komunikatą dėl PVM ateities. „Paprastesnės, patikimesnės bei veiksmingesnės PVM sistemos kūrimas ir pritaikymas prie bendrosios rinkos“³⁴. 2012 m. Komisija pasiūlė priemonių rinkinį, kuriuo siekiama 2015 m. sklandžiai įvesti vieno langelio principu grindžiamą sistemą, kurią taikant būtų nustatytas MVI palankesnis telekomunikacijų, transliavimo ir elektroninių paslaugų apmokestinimas, nes paslaugų teikėjai savo prievolės visoje ES galėtų įvykdyti pateikę vieną PVM deklaraciją ir sumokėję mokesťį toje valstybėje narėje, kurioje yra įsisteigę. Komisija siūlys išplėsti šios vieno langelio principu grindžiamos sistemos taikymą. Padėtis pasitaisė 2013 m. sausio mėn. įsigaliojus teisės aktui³⁵, kuriuo valstybėms narėms leidžiama taikyti neprivalomąją sistemą, pagal kurią įmonės, kurių metinė apyvarta neviršija 2 000 000 EUR, gali nemokėti PVM atitinkamiems mokesčių administratoriams tol, kol faktiškai negauna

³² Konsultacijų atsakymuose buvo nurodytos Direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti; Direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo; Direktyva 2003/88/EB dėl darbo laiko. Reitinguodamos atskiros MVI ir MVI atstovaujančios organizacijos Direktyvai 89/381/EB skyrė atitinkamai šesťą ir trečią vietas; Direktyvai 96/71 – atitinkamai devynioliktą ir aštuntą vietą, o Direktyvai 2003/88/EB – atitinkamai penktą ir septintą vietas.

³³ COM(2013) 49.

³⁴ COM(2011) 851.

³⁵ Direktyva 2010/45/EB.

mokėjimo iš savo klientų (vadinamoji pinigų apskaitos sistema). Komisija taip pat ėmėsi veiksmų, kad būtų pataisyta Pridėtinės vertės mokesčio grąžinimo direktyva, siekiant užtikrinti, kad ji veiktų pagal paskirtį ir būtų lengviau pateikti elektroninius prašymus grąžinti PVM.

- *Direktyva 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos.* 2013 m. vasario 13 d. priimtame Gaminų saugos ir rinkos priežiūros dokumentų rinkinyje Komisija siūlo panaikinti Direktyvą 2001/95/EB ir Direktyvą 87/357/EEB dėl į maistą panašių gaminių ir jas pakeisti Vartojimo prekių saugos reglamentu. Atsižvelgiant į siūlomo reglamento dalyką ir tikslą, MVĮ negali būti atleistos nuo jo reikalavimų taikymo, kadangi taisyklės, kuriomis siekiama apsaugoti asmenų sveikatą ir užtikrinti saugą, privalo būti taikomos nepaisant ekonominės veiklos vykdytojo dydžio. Vis dėlto dokumentų rinkinyje aiškiai nurodyta, kad Komisija skiria daug dėmesio mažųjų įmonių poreikiams, todėl šioms įmonėms pateikiama gairių ir suteikiama reikiama pagalba, kad jos galėtų taikyti taisykles.
- *Direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos.* 2011 m. Komisija pasiūlė naują viešųjų pirkimų direktyvą³⁶, kurią pagal ES teisėkūros procedūrą vis dar svarsto Europos Parlamentas ir Taryba. Ji palengvintų MVĮ dalyvavimą konkursuose dėl sutarčių, kadangi procedūros smarkiai supaprastinamos, be kita ko, numatoma naudoti savideklaracijas ir skatinti konkursus vykdyti suskirsčius sutartis į mažesnes dalis.
- *Direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti.* 2012 m. Komisija pradėjo išsamų politikos vertinimą, kad įvertintų pagrindinės direktyvos ir daugiau nei 20 šalutinių direktyvų aktualumą, veiksmingumą ir derėjimą. Rezultatų tikimasi 2015 m.
- *ES atliekų srities teisės aktai.* 2013 m. Komisija pradės išsamią ES atliekų politikos ir teisės aktų peržiūrą, apimsiančią Atliekų pagrindų direktyvos, Direktyvos dėl sąvartynų ir Direktyvos dėl pakuočių ir pakuočių atliekų pagrindinius tikslus, penkių direktyvų, skirtų atskiriems atliekų srautams, *ex post* vertinimą (kokybės patikrinimą), taip pat įvertins, kaip geriau spręsti plastiko atliekų tvarkymo problemą.
- *Direktyva 2003/88/EB dėl darbo laiko.* 2010 m. Komisija atliko išsamią šios direktyvos peržiūrą, po kurios ji priėjo prie išvados, kad direktyvą būtina keisti. Europos socialiniai partneriai atsiliepė į konsultaciją patvirtindami, kad sutinka derėtis dėl tokio keitimo sąlygų. Tačiau neseniai socialiniai partneriai pranešė, kad derybos sustabdytos nepasiekus susitarimo. Komisija šiuo metu svarsto galimas išeitis iš susidariusios padėties.
- *Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų.* 2011 m. Komisija pasiūlė naują reglamentą³⁷, kurį vis dar svarsto Europos Parlamentas ir Taryba. Jis būtų naudingas MVĮ, nes tam tikrų tipų transporto priemonėms, nuvažiuojančioms 100 kilometrų spinduliu nuo jų įmonės buvimo vietos, nebūtų taikomas reikalavimas įtaisyti tachografą .

³⁶ COM(2011) 896.

³⁷ COM(2011) 451.

- *Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo*. 2011 m. Komisija pasiūlė naują direktyvą³⁸, kuria modernizuojama galiojanti direktyva. Ją vis dar svarsto Europos Parlamentas ir Taryba. Ji bus naudinga MVĮ, kadangi, be kitų dalykų, įvedus Europos profesinį pažymėjimą, bus sudarytos lengvesnės darbuotojų judėjimo sąlygos. Naudojant pažymėjimą, profesinių kvalifikacijų pripažinimą reguliuojančios valstybių narių valdžios institucijos galės paprasčiau ir greičiau užbaigti oficialias kitose valstybėse narėse įgytos profesinės kvalifikacijos pripažinimo procedūras. Atskirų įdarbinimo procesų sėkmė ir trukmė turi proporcingai didesnę poveikį mažesniems veiklos vykdytojams.

Antra, į rezultatus bus atsižvelgta surašant ES teisės aktus pagal neseniai paskelbtą Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT)³⁹. Pirmas žingsnis vykdant REFIT programą – surašyti teisėkūros ir politikos sritis, siekiant nustatyti pernelyg didelę našta, nenuoseklumą, spragas, neveiksmingas priemones ir suvestinį poveikį, kad naudoti būtų galima pasiekti veiksmingiausiais būdais. Dėmesys bus skirtas galimai reglamentavimo naštai, kurią nulemia ES teisės aktų įgyvendinimas nacionaliniu ir subnacionaliniu lygmenimis. Bus atsižvelgta į MVĮ ypatybes ir reglamentavimo stabilumo poreikį, kuris išsakytas daugelyje konsultacijų su MVĮ.

Kai kuriais atvejais, atsižvelgiant į reglamentavimo sričių surašymo rezultatus, bus galima paskelbti, kad pasiūlymas pakeisti teisės aktą bus pradėtas greitai rengti, nes yra akivaizdžių įrodymų, kad reikia sumažinti reglamentavimo išlaidas ir (arba) reglamentavimą supaprastinti. Kitais atvejais gali prireikti atlikti išsamų vertinimą, kadangi apskritai supaprastinti taisykles ir sumažinti reglamentavimo našta galima, tačiau reikia atlikti papildomą vertinimą. Dar kitais atvejais iš karto imtis tolesnių veiksmų gali ir neprireikti, pvz., jeigu teisės aktai arba teisės aktų sritys laikomi ekonomiškai efektyviais arba jeigu jų rezultatus ar ekonominį efektyvumą vertinti yra per anksti.

Vykdant REFIT programą taip pat bus koordinuojamas ES teisės aktų *acquis* tikrinimas, pradėtas 2011 m. siekiant pagerinti principo „visų pirma galvokime apie mažuosius“ taikymą ir nustatyti galimas papildomas MVĮ, visų pirma labai mažoms įmonėms, taikytinas išimtis ar naštos sumažinimo galimybes, ir nustatomi tokio tikrinimo prioritetai.

REFIT daugiamečiai planai bus skelbiami, o suinteresuotosios šalys ir kiti suinteresuotieji subjektai galės dėl jų teikti pastabas. Taigi suinteresuotosios šalys, įskaitant MVĮ ir labai mažas įmones, geriau supras Komisijos darbą ir jį papildys.

Pagal REFIT programą surašant reglamentavimo sritis ir sudarant daugiamečius planus bus atsižvelgta į Komisijos darbą, jau atliktą vykdant galiojančiuose ES teisės aktuose nustatytus studijų rengimo, vertinimų ar ataskaitų reikalavimus arba pagal galiojančias vertinimo programas. Komisija pasirengusi platesniu mastu reguliariai vertinti, ar ES teisės aktais pasiekiami nustatyti tikslai ir ar tą pačią naudą ir tuos pačius rezultatus galima gauti paprastesniais ir pigesniais būdais⁴⁰. Ji taip pat išnagrinės, ar konkretų teisės aktą MVĮ lengva suprasti ir įgyvendinti ir ką reiktų pagerinti. Jeigu atliekant tokius vertinimus būtų nustatyta, kad galima taikyti supaprastintą tvarką, būtų galima parengti MVĮ palankesnius teisės aktus,

³⁸ COM(2011) 883 galutinis.

³⁹ COM (2012)746. Žr. 7 skirsnį.

kartu paisant iš Sutarties išplaukiančių prievolių konsultuotis konkrečiose politikos srityse ir tinkamai atsižvelgiant į atitinkamų suinteresuotųjų šalių nuomones.

7. Tolesni veiksmai

Formuluodama ir peržiūrėdama politiką Komisija toliau daug dėmesio skirs MVĮ. Palapsniui įgyvendinant Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT) bus siekiama konkrečių rezultatų, be kita ko, kasmet bus skelbiama MVĮ rezultatų suvestinė, o suinteresuotosios šalys dėl jos galės pareikšti pastabas. Komisijos konsultacijos ir dialogas su MVĮ toliau bus tobulinami naudojant MVĮ atstovų tinklą, dažniau naudojantis Europos įmonių tinklu (*Enterprise Europe Network*), rengiant MVĮ konferencijas, taip pat konsultuojantis su socialiniais partneriais. Atitinkamai 2013 ir 2014 m. peržiūrėjusi vertinimo ir poveikio vertinimo gaires Komisija dar patobulins MVĮ duomenų ir nuomonių rinkimo būdus. Atliekant šį analitinį darbą reikia patikimo įrodymų pagrindo ir statistinių duomenų, kad būtų galima įvertinti visą poveikį MVĮ.

Siekiant sumažinti reglamentavimo našta MVĮ ir užtikrinti plataus masto konsultacijas ir MVĮ suinteresuotų šalių, įskaitant valstybes nares, dalyvavimą, bus labai svarbu naudotis Smulkiojo verslo akte Europai numatytais valdymo ir konsultacijų mechanizmais. Nacionalinių MVĮ atstovų tinklas ir toliau reikšmingai prisidės prie poveikio, kurį įgyvendinant Komisijos darbo programą patiria MVĮ, stebėjimo, ir užtikrinimo, kad, daugiau keičiantis geriausios praktikos pavyzdžiais, valstybės narės imtų skirti pirmenybę reglamentavimo naštos mažinimui. Toliau bus reguliariai rengiami susitikimai su MVĮ asociacijomis, kad būtų atidžiai stebima, kaip rengiant prioritetines Komisijos iniciatyvas paisoma principo „visų pirma galvokime apie mažuosius“. Komisija toliau stiprins Europos įmonių tinklą (*Enterprise Europe Network*): gerins jo gebėjimą aiškinti ES teisės aktus, rinkti MVĮ nuomones dėl ES teisės aktų konsultuojantis su MVĮ darbo grupėmis.

Atsižvelgti į MVĮ aspektą yra bendras reikalas. Europos Parlamentas ir Taryba raginami užtikrinti, ne tik kad ES teisės aktai būtų naudingi MVĮ, bet ir kad nereikalinga našta MVĮ nebūtų užkraunama vykstant ES teisėkūros procesui. Valstybės narės raginamos pasinaudoti ES teisės aktais numatytais galimybėmis palengvinti bet kokią MVĮ tenkančią našta.

Komisijos tarnybų darbinis dokumentas

MVĮ rezultatų suvestinė

MVĮ svarbūs dokumentai 2013 m. Komisijos darbo programoje

Konsultacijų dėl 10 labiausiai MVĮ veiklą sunkinančių ES teisės aktų rezultatai